

ԱՆՄՈՌԱՅ ԵՐԳ

(Գ. ԱՄԱՌ-ՔԱԹԻՊԱՅԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ)

ԱԼԵԲՍԱՆԴՐ ԽԱՏՈՒՐԵԱՆԻ

I

Մեր կեանքն էր խորին, անվերջ սուգ ու լաց,
Երբ յանկարծ մի ձայն մեր հոգին ցնցեց.
Այդ ձայնը երգ էր—մի երգ անմոռաց,
Որի երգիչը յաւիտեան լռեց...
Նորան մորմոքիչ, դառն երկունքով
Երգիչը ծնեց բոցավառ կրճքից.
Նորան շատ տարիք արիւն-արցունքով
Երգիչը հիւսեց սրտի թելերից...
Եւ թռաւ երգը, սրլացաւ արագ
Դէպի հայրենի ցաւատանջ աշխարհ,
Ուր որպէս անմեղ, անպարտ նահատակ,
Տանջւում էր մի ազգ՝ տարաբախտ, թշւառ.
Ուր չը կար կեանքի ո՛չ ուրախ դարուն,
Ո՛չ անամպ երկինք, ոչ յաջառ արշալոյս
Ուր կեանքն էր—շղթայ, բանտ, աքսոր, արիւն,
Ուր մարդն ապրում էր վշտաբեկ, անյուս...

II

Եւ ներս սրլացաւ երգը անմոռաց
Աղքատ դիւղացու անշուք օթեան

Այնտեղ նա արատ աւետիք կարդաց,
 Քննարկ աւետիք կեանքի նորոգման...
 Որպէս մայրական քաղցրալուր օրօր,
 Նա դիպաւ մանկան քնքոյշ ականջին.
 Նա փալեց, որպէս ճրագ լուսաւոր,
 Գիւղական մուշկ խրճիթի միջին...
 Արձակ դաշտերում հայրենի երկրի
 Նա զիւ զօղանջեց զանգակի նըման.
 Նա օրհնեց վաստակն անխոնջ ձեռքերի,
 Օրհնեց մշակի արօրն ու գութան.
 Եւ ձերթ ջերմ աղօթք՝ ծերի շրթունքին,
 Մերթ ոգի, եռանդ՝ պատանու կրծքում,
 Ապրեց ու յուզեց երգը սրտագին
 Դարերով ըստրուկ գեղջուկի կեանքում...:

III

Թռաւ նա գիւղից մարդաշատ քաղաք—
 Ալեծուփ կեանքի մե՛ծ հանդիսարան,
 Ուր մէկին բախտը ծաղրելով վայրագ,
 Միւսին ժըպտում էր սիրով անսահման.
 Ուր մէկը մատնւած ծանր զրկանքի՝
 Մաշում էր կեանքը հազար հոգսերով.
 Անվիշտ ապրում էր՝ վիշտը ծաղրելով...
 Եւ մտաւ երգը շքեղ պալատներ,
 Կշտամբեց ոսկու հսկարտ ստրուկներին,
 Այցելեց անզարդ, աղքատիկ տներ,
 Ողջունեց համեստ գործաւորներին...
 Մի տեղ նա լացեց սգաւոր, տրտում,
 Մի տեղ կուշտ խնդաց, ասես, բախտաւոր,
 Բայց ամենուրեք կախարդիչ երգում
 Լսում էր հայի վիշտը դարեւոր...

IV

Օ՛, երգ վառվռուն, դու, երգ ոգեշունչ,
 Լերդախոց երգչի անկեղծ հառաչանք,

Դու հայի աղերս, դու հայի միմունջ,
 Դու մեր վշտերի խորի՛ն արձագանք.
 Թո՛ղ այսօր մահւամբ անողոք խոցւած՝
 Ազատ երգիչիդ անկեանք, անբարբառ,
 Լռէ յաւիտեան, աչքերը փակած,
 Որպէս տարաբախտ բլլբուլ նեոահար.
 Թո՛ղ մահու կապանք, մռայլ գերեզման
 Խլացնեն երգչի ձայնը կորովի, —
 Դու կայուն, որպէս ժայռը անսասան,
 Ձեռն մեռնիլ երբէք, ո՛վ երգ անմոռաց.
 Եւ քանի հայ ազգն ապրում է, շնչում,
 Դու անբախտ հայի սիրտը կախարդա՜հ՝
 Յաւերժ կը թնդաս հայրենի երկրում...